

## 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

### 1.1 ОРШИЛ

“Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг” нэртэй алтны шороон орд нь Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт MV-006853, MV-012413 тоот тусгай зөвшөөрлийн дугаартай талбайг хамран байрладаг.

2024 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд тусгаснаар алтны шороон ордод 119.9 мян.м<sup>3</sup> элс угаан баяжуулах ба элс угаах, баяжуулалтын ажилд цагт 80 м<sup>3</sup> элс угаах хүчин чадалтай Screen NZMS80BE маркийн 120мян.м<sup>3</sup> элс угаан баяжуулах ажилд 159 хоног, угаах төхөөрөмжийн 70аас доошгүй хувийн ашиглалттайгаар хоногт 800 м<sup>3</sup>, элс угааж баяжуулна.

"Одод Гоулд" ХХК нь 2024 оноос эхлэн тус талбайд үйл ажиллагаа явуулж ирсэн. Алтны шороон ордыг ашиглах энэхүү төсөл хэрэгжсэнээр нийт 19 хүний ажлын байр бий болох ба улс орон нутгийн төсөвт 529.61 сая.төгрөгийг төвлөрүүлэхээр байна

### 1.2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛГО

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

Энэхүү алтны шороон ордын ашиглалтын төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь алтны шороон ордын 2024 онд хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд хэрэгжүүлэх хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, нийгмийн асуудал, байгаль орчин, орон нутгийн иргэдийн харилцаа хариуцсан нэгж хэсгүүдийн хамтын ажиллагааг хангасан удирдлага зохион байгуулалтын механизмыг бүрэлдүүлж, хэрэгжүүлэхэд ашиглагдах баримт бичиг юм.

### 1.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БҮТЭЦ

Энэхүү Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний аргачлал, Эрсдэлийн үнэлгээ, Эрүүл мэндийн эрсдэлийн тухай, Монгол улсын хууль тогтоомж, Байгаль орчны багц хуулиуд, Монгол улсын стандарт норм, дүрэм, журмын дагуу хийж гүйцэтгэв.

Энэхүү төлөвлөгөө нь:

- Товч танилцуулга, байгаль орчны төлөв байдал, алтны шороон ордын ашиглалтын өнөөгийн байдал
- Алтны шороон ордын ашиглалтын үед үүсэх нөлөөллийн үнэлгээ
- Алтны шороон ордын ашиглалтын үед үүсэх нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

- Төслийн хэрэгжилтийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний зардал
- Байгаль орчин, хөдөлмөрийн хамгааллын аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн бодлого ба журам
- Дагалдах хуудас гэсэн хэсгүүдээс бүрдэнэ.

Мөн алтны шороон ордын ашиглалтын үед орон нутгийн иргэдийн амьдралд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, эрсдэлээс сэргийлэх арга хэмжээнүүдийг тусгаж өгсөн.

#### 1.4. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

**Төслийн нэр:** “Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг” алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төсөл.

**Төслийн зорилго, ач холбогдол:**

“Одод Гоулд” ХХК-ний хэрэгжүүлэх “Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг” алтны шороон ордыг ил аргаар олборлох төслийн зорилго нь алтны шороон ордын талбайд ашигт малтмал олборлох, болон ашиглалтын явцад байгаль орчинд ээлтэй, хаягдал багатай техник, технологи, тоног төхөөрөмжөөр харилцан ашигтай үйл ажиллагаа явуулах, уул уурхайн салбарт амжилттай ажиллан, Монгол улсын эдийн засгийн өсөлтөнд хувь нэмэр оруулах, ашиглалт, орон нутгийн хөгжилд эерэг нөлөө үзүүлэх, орон нутгийн ард иргэдийг ажлын байраар хангах, орон нутгийн төсөвт тодорхой хэмжээний орлого оруулах зэрэгт оршино. Төслийн хүрээнд дараахь зорилтуудыг дэвшүүлэн ажиллана. Үүнд:

- Байгаль орчны нөхөн сэргээлт
- Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл багатайгаар үйл ажиллагаа явуулах
- Эдийн засгийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх
- Орон нутгийн оршин суугчдыг ажлын байраар хангах
- Ашигт малтмалыг хаягдал багатайгаар бэлтгэх

**Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага:**

Аж ахуйн нэгжийн нэр	“Одод Гоулд” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар	9011127032
Регистрийн дугаар	5180252
Улсад бүртгүүлсэн	2007.11.20
Үйл ажиллагааны чиглэл	Гадаад худалдаа
Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл	MV-006853, MV-012413
Хаяг	Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Бага тойруу 51, А. Амарын гудамж 7, Петровисын байр
Утас	(976-11) 312483, 99005725,

### Төслийн байршил:

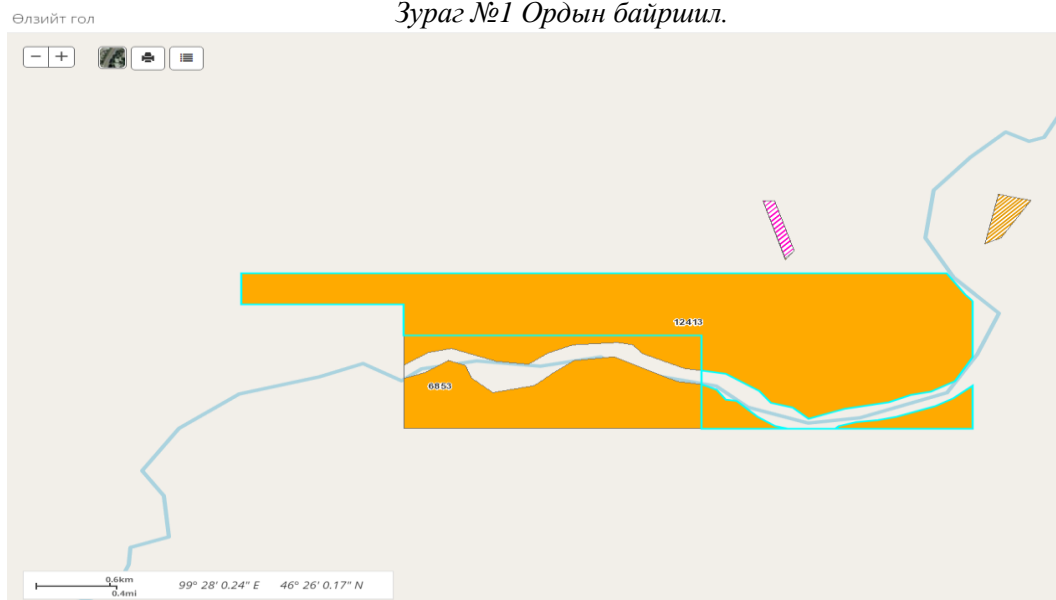
Төсөл хэрэгжүүлэгч субъект болох "Одод Гоулд" ХХК нь Монгол улсын Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын 1-р багт оршдог.

“Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг” алтны шороон орд нь Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумаас баруун хойд зүгт 45км, Улаанбаатар хотоос баруун урд 770км зайд оршино.

/MV-006853, MV-012413/ тоот  
талбайнуудын байршлын тойм зураг.



Зураг №1 Ордны байршил.



## 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ОРЧНЫ ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ

“Одод Гоулд” ХХК-ний “Хүйтэний амны тохойн хэсэг” алтны шороон орд нь манай орны төвийн районы Хангайн уулсын хэсэгт Өлзийт голын хөндийд оршино. Өлзийт голын татам дэнж газарт байрлана.

Ордын талбай орчмын хамгийн өндөр цэг нь далайн түвшингээс дээш 2245.0 м өндөрт өргөгдсөн Цогт хайрхан уул, хамгийн нам цэг нь 1657 м Өлзийт-Байдрагийн бэлчирийн татам юм.

Орд орчимд уулархаг, хэрчигдэл ихтэй, уулын үнэмлэхүй өндөр нь далайн түвшингээс дээш 1506.0-2245.0 м, өндрийн зөрүү 600-700 м хүрдэг. Өлзийт гол нь тохойрол ихтэй, гол төлөв хавцлуудаар урсдаг, хадан хясаа, өндөр дэнжүүдтэй, голын хөндий нь 0.5-0.8 км өргөн, булан тохой их, уулархаг гадаргатай. Ордын район эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай, Өлзийт голын эх орчим нь өндөрлөг тул эрт сэрүүсч, өвөл хүйтэн, цас их ордог онцлогтой.

Өлзийт гол нь Төв Азийн Гадагш урсгалгүй ай савд хамаарагдах Бөөнцагаан нуур Байдраг голын сав газарт буюу Хойд талд Хан Хөхий, Тарвагатай, Булнай зэрэг өндөр нурууд өргөргийн дагуу буюу баруун ам зүүн тийшээ сунаж салбарлана. Хангай нурууны өврийн Буга, Нарийнтээл, Мандал голуудын бэлчир орчмоос Байдраг нэртэй болох ба Өлзийт, Заг, Цагаантуруут гол түүнд цутгаж урссаар Бөөнцагаан нуурт цутгана. Хангайн өмнөт хажуугаас эх авч говийн Бөөнцагаан, Адгийн цагаан хоёр нуурт усаа нийлүүлдэг энэ голын нийт урт Бөөнцагаан нуур хүртэл 295 км, Адгийн цагаан нуур хүртэл 310 км талбайгаас усжина. Байдраг голын эхэнд баруун гар талаас Загийн гол /80 км/, зүүн гар талаас Өлзийтийн /135 км/ гол тус тус цутгадаг, голын дагууд урсац нь 2.8 шоо м/сек болно.

### 2.1. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ОРЧНЫ ЦАГ УУРЫН НӨХЦӨЛ

Баянхонгор аймаг нь 116.0 мянган дөрвөлжин километр нутагтай, далайн түвшинээс дээш 974-2435 м хүртэл өндөр өргөгдсөн, газар нутгийн хотгор гүдгэрийн ялгаа ихтэй зэрэг нь агаарын температур, хур тунадасны газар зүйн хуваарилалтанд ихээхэн нөлөөлж бүс нутгийн хувьд жил, сарын температур, хур тунадас жигд биш байдаг билээ.

#### Агаарын температурын горим

Баянхонгор аймгийн нутаг дэвсгэрт уур амьсгалын дундажаар /1985-2016/ жилийн дундаж температур нутгийн хойд хэсгээр -4.1-ээс -7.5 градусын хүйтэн, төвийн хэсгээр 0.0 градус байхад өмнөд хэсэгт 2.8-аас 8.8 хэмийн дулаан байгаа нь дулаан хүйтний хэлбэлзэл ихтэйг илтгэнэ.

Тус аймгийн өмнөд хэсэг нь Азийн хуурай, хуурайдуу говь цөлийн бүсэд багтдаг бөгөөд хамгийн халууны туйл болдог юм. Аймгийн нийт нутаг дэвсгэрт агаарын үнэмлэхүй их температур 7 сард тохиодог. Температур хуваарилалтаар нутгийн хойд хэсэг болон алтай салбар ууланд орших хэсэгт 28.1-ээс 31.8 градус, төвийн

хэсэгт 31.0-ээс 36.6 градус өмнөд хэсэгт 38.8-аас 44.9 градус дулаан байдаг. Шинэжинет сумын Эхийн гол өртөөнд 1992 оны 07 дугаар сард 44.9 хэм хүрсэн бөгөөд энэ утга Монгол орны үнэмлэхүй хамгийн дулаан нь байжээ.

Баянхонгор аймгийн нутагт жилийн дулааны улиралд болох 4-10 сард нийт орох хур тунадасны 90-94% нь ордог нь Монгол орны хур тунадасны горим манай аймаг тод илэрдэг. Тогтвортой цаг агаар ноёлох өвлийн /11-3 сар/ улиралд аймгийн нийт нутгаар уур амьсгалын дундажаар 4.9-өөс 14.6 мм хур тунадас орох бөгөөд 1, 2 сард 0.4-өөс 3 мм орчим унадаг.

### Салхины горим

Салхины горим нь агаар мандлын орчил урсгал, тухайн орон нутгийн уул зүйн онцлогоос хамаарна.

*Салхины чиглэл:* Баянхонгор аймгийн нутагт Монгол орны бусад нутгийн адил хойд, баруун хойд чиглэлийн салхи голчилон давтагддаг. Салхины зохиолох чиглэл улирал сар бүрд нутгийн онцлогоос болж өвөрмөц боловч салхины ерөнхий горим хадгалагдаж байдаг. Судалгааны үр дүнгээр харахад: Өвлийн улиралд баруун хойноос 27.3 хувь, хойноос 24.8 хувь, баруунаас 6.2 хувь зүүн хойноос 9 хувь, салхигүй үеийн давтагдал 20.2 хувь байгаагаас харахад баруун хойд болон хойд чиглэлийн салхи ноёлж байна.

Зуны улиралд салхины зонхилох чиглэлийн давтагдал нь баруун хойноос 17.5 хувь, баруунаас 16 хувь, хойноос 9.7 хувь, бусад бүх чиглэлээс 7 хувь, салхигүй үеийн давтагдал 20.6 хувь байдаг.

Намрын улиралд салхины зонхилох чиглэл нь баруун хойноос 28.0 хувь, баруунаас 16 хувь, хойноос 15.4 хувь, зүүн хойноос 4.0 хувь, салхигүй үеийн давтагдал 12.6 хувь байгаа нь хаврын улиралтай ойролцоо давтагдалтай байна.

Гэвч орон нутгийн онцлогоос шалтгаалан өвөрмөц байдал илэрдэг. Жилийн дундаж байдлаар Баянхонгор суманд баруунаас 7.9%, баруун хойноос 22.8%, давтагдалтай салхины ерөнхий горим илэрдэг боловч Түйн голын сав дагуу зүүн хойноос 38.3% илүү давтагдалтай байгаа нь орон нутгийн онцлог байдлын жишээ юм.

*Салхины хурд:* Баянхонгор аймгийн салхины жилийн дундаж хурд уур амьсгалын дунджаар говийн нутгаар 3.4 м/с, тал хээрийн нутгаар 2.8 м/с, хангай уулархаг нутгаар 2.0 м/с байдаг.

*Шороон шуурга:* Салхины хурд, хөрсний байдалтай уялдан шороон шуургатай өдрийн тоо түүний эрч хүч газар бүр харилцан адилгүй байдаг. Жилд дунджаар хангай бүсийн нутгаар 25 өдөр, тал хээрийн бүсийн нутгаар 34 өдөр, говийн бүсийн нутгаар 38 өдөр шороон шуургатай байдаг.

## 2.2. АГААРЫН ЧАНАРЫН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

Төслийн хүрээнд боловсруулсан арга зүйн дагуу төслийн талбайг төлөөлж чадахуйц 6 цэгээс нийт тоос буюу TSP-ийн дээжийг 30 минутын туршид 2 удаа, хүхэрлэг хий (SO<sub>2</sub>) болон азотын давхар исэл (NO<sub>2</sub>) 20 минутын туршид 2 удаа нийт 12 удаагийн хэмжилтийг хийв (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 1. Хэмжилтийн цэгийн байршил (өргөрөг, уртраг) онцлог

Дээж авсан цэг	Цэгийн байршил		Цэгийн онцлог шинж чанар
	өргөрөг	уртраг	
1	46°25'51.19"	99°25'47.0"	Голын эрэг орчим, хөрсний гадаргын байдал ногоог бүрхэвчтэй хөрсний эвдрэлгүй
2	46°26'06.8"	99°26'59.4"	Уулын хормой бэлд, хөрс эвдэрсэн, хайрга, шороон хөрстэй
3	46°25'43.9"	99°27'51.8"	Голын хөндийд голоос-5 метр орчим, ургамал тарлан, хөрс эвдрэлтэй
4	46°25'36.0"	99°27'50.8"	Голын хөндийд, ургамал тачир, хайрган хөрстэй
5	46°25'82.6"	99°28'12"	Кемпээс 500 метр орчим, хөрс эвдрэлтэй, ургамал тачир сийрэг
6	46°25'56.3"	99°27'15.19"	Голын хөндийд, нөхөн сэргээлтийн талбай замын уулзвар хажуугаас, хөрс эвдрэлтэй, ургамалгүй

Нийт тоосыг лазер гэрлийн сарнилын автомат багаж (Dusttrak)-аар тодорхойлсон бөгөөд энэ аргын үндэс нь агаараас сорьцыг сорох төхөөрөмжийн тусламжтайгаар лазер гэрлийн үүсгүүр бүхий оптик системээр нэвтрүүлэхэд лазер гэрлийн саринал тухайн агшинд оптик систем дундуур өнгөрч буй сорьц дахь тоосны агууламжтай шууд хамааралтай байдаг аргад үндэслэгдэнэ. Хүхэрлэг хий (SO<sub>2</sub>)-г фотоколорометрийн аргаар тодорхойлсон. Энэ арга нь агаар дахь хүхэрлэг хийг тетрахлормеркурат натрийн уусмал /ТХМ/-аар норгосон шингээгч гуурсны шилэн бөмбөлөгийн давхаргаанд шингээж авна. Байгаль орчин хэмжил зүйн төв лабораторийн агаарын чанарын итгэмжлэгдсэн лабораторид шингээж авсан хүхэрлэг хийг уусмал байдалд шилжүүлж, тухайн уусмал дээрээ формальдегид, парарозаналины уусмал нэмэхэд үүссэн нэгдлийн өнгөний эрчимшлээр хүхэрлэг хийг тодорхойлно. Шинжилж байгаа сорьцонд энэ аргаар 0.1мкг-аас багагүй хүхэрлэг хийг илрүүлдэг.





Зураг 1. Хээрийн судалгааны явцад агаарын дээж авсан цэгүүд

Хэмжилтийн хугацаанд хамгийн их нийт тоосны хэмжээ хэмжилтийн 6 дугаар цэгт  $213.0 \pm 99.0$   $\text{мкг}/\text{м}^3$  хүрсэн бол хамгийн их азотын давхар ислийн утга мөн 6 дугаар цэгт  $81.5 \pm 2.1$   $\text{мкг}/\text{м}^3$  хүрсэн байна. Хэмжилтийн 6 дугаар цэгт нийт тоос болон  $\text{NO}_2$  нь харьцангуй өндөр байгаа боловч Монгол Улсын агаарын чанарын стандартаас бага байна.

Хүснэгт 2. Төслийн талбай орчмын агаар бохирдуулах бодисуудын статистик үзүүлэлтүүд

Хэмжилтийн цэгийн дугаар	$\text{SO}_2$ [ $\text{мкг}/\text{м}^3$ ]	$\text{NO}_2$ [ $\text{мкг}/\text{м}^3$ ]	Нийт тоос [ $\text{мкг}/\text{м}^3$ ]
1	$17.5 \pm 4.6$	$72.0 \pm 18.3$	$38.0 \pm 9.8$
2	$19.5 \pm 7.8$	$61.5 \pm 26.1$	$31.0 \pm 21.1$
3	$26.0 \pm 1.4$	$61.5 \pm 2.1$	$35.5 \pm 7.8$
4	$25.5 \pm 9.9$	$54.0 \pm 14.1$	$19.0 \pm 15.5$
5	$17.0 \pm 4.2$	$68.5 \pm 23.3$	$18.0 \pm 14.1$
6	$31.0 \pm 5.6$	$81.5 \pm 2.1$	$213.0 \pm 99.0$

Эх сурвалж. Байгаль Орчин Хэмжилзүйн Төв Лабораторийн дүн

Төслийн талбай орчмын агаарын чанарыг индексээр үнэлж үзэхэд хэмжилт хийсэн хугацаанд агаар цэвэр байсан. Энэ нь тухайн хугацааны цаг агаарын нөхцөлтэй холбоотой байв.

Хүснэгт 3. Төслийн талбай орчмын агаарын чанарын индекс

Хэмжилтийн н цэгийн дугаар	Бохирдуулагч бодисын АЧИ			Голлох бохирдуулагч
	SO <sub>2</sub>	NO <sub>2</sub>	Нийт тоос	
1	4	36	8	
2	4	31	6	
3	6	31	7	
4	6	27	4	
5	4	34	4	
	7	41	43	

### 2.3. ГЕОЛОГИЙН ТОГТОЦ, ГЕОМОРФОЛОГИ

#### Давхарга зүй

Архей-рифейн настай тоналит-гнейс, амфиболит, талст занар, кварцит, мигматит, гантиг, шохойн чулуу зэрэг хувирмал хурдсаас бүрдэнэ.

#### Гүний члүүлэг

Хайгуулын талбайд бага тархсан, зөвхөн дээд палезойн настай Байдрагийн комплекс гэж ялгагдсан том ширхэгтэй, цайвар шаргал өнгөтэй боржин тархсан байдаг. Энэ боржин нь Байдрагийн гүүрний орчим мөн Өлзийт голын бэлчирт тархалттай. Хар занар Байдраг, Өлзийт голын бэлчирээс дээш Уртын голын адаш, Шорвогт голын бэлчир, Өлийн даваа, Хөх сайр, Дааган дэлийн нурууны зүүн хойгуур Бүрдийн гол орчимд кварц, пиритээр баяжсан, алт 5-15 км заримдаа түүнээс ч өргөн, 400 гаруй км баруун зүгт үргэлжилдэг.

#### *Төслийн талбайн тектоник*

Тектоник бүтэц нь зүүн хойноосоо баруун урагш чиглэлд хагарлаар заагласан. Загийн серийн ногоон занарын флиш, офиолит эвшил, хар занар, тоналит гнейсийн харилцан өөр настай геологийн формацуудаас бүтсэн бүслүүрлэг, нэлээд их өөрчлөгдсөн нийлмэл тогтоцтой Баянхонгорын систем хагарлын бүс болно.

#### *Төслийн талбайн геоморфологи*

Өлзийтийн алтны шороон орд нь манай орны төвийн районы Хангайн уулсын хэсэгт Өлзийт голын хөндийд орших бөгөөд засаг захиргааны нэгжийн хувьд Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутаг дэвсгэрт хамаарагдана.



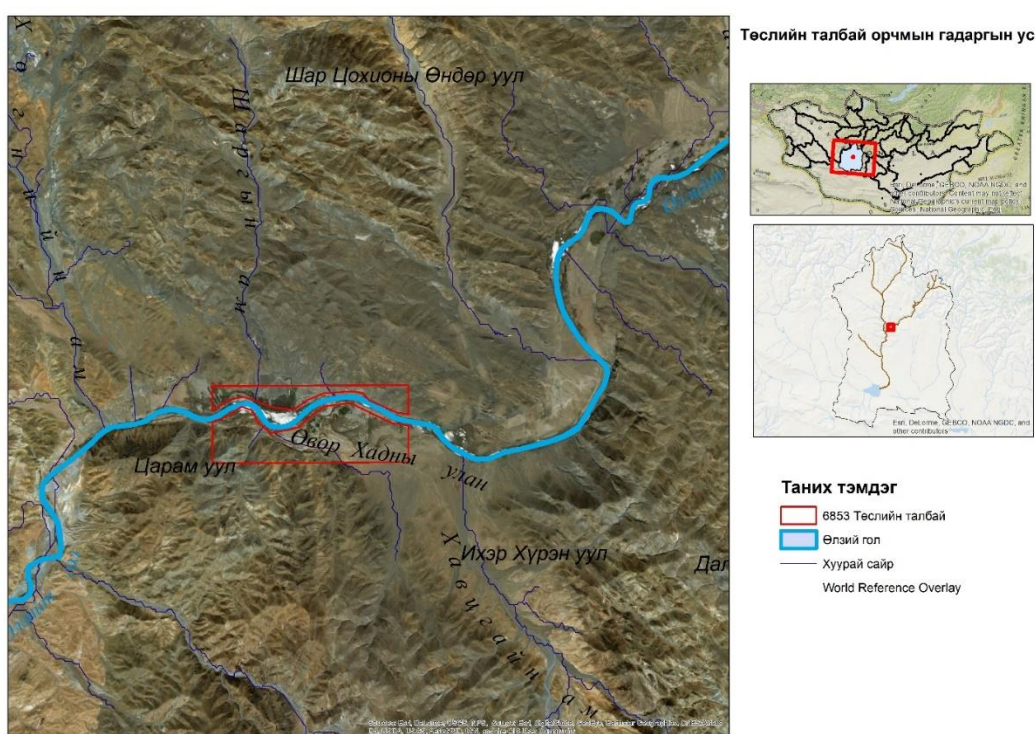
## 2.4. ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХ УС

### Гадаргын усны төлөв байдлын суурь үнэлгээ

Төслийн хүрээнд байгуулагдах ил уурхайнуудын сөрөг нөлөөлөлд тухайн газарт ойролцоо орших Өлзийт голд бага зэргийн сөрөг нөлөөлөлд өртөхөөр байна. Уурхайн баяжуулах үйлдвэрт хэрэглэх 6.88л/с усыг Өлзийт голоос татна. Өлзийт голын усны урсац, түвшнийг байнгын хэмжих зорилгоор ус судлын түр харуул байгуулах. Уурхайн хэрэглээнд хэрэглэгдэх усыг авч байгаа шугам хоолойн дээд болон доод талд усны урсац болон түвшингийн байнгын хэмжилт хийнэ.

**Ус зүйн муж:** Төв азийн гадагш урсгалгүй ай сав

**Сав газар:** Бөөнцагаан нуур-Байдраг



Зураг 2. Төсөл хэрэгжих нутгийн гадаргын усан сүлжээний зураг

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрт задгай урсгал ус байхгүй бөгөөд ойр орших томоохон гол, мөрөн нь **Байдраг гол** юм. Байдраг гол нь Хангай нурууны өврийн Буга, Нарийнтээл, Мандал голуудын бэлчир орчмоос Байдраг нэртэй болох ба Заг, Цагаантуруут гол түүнд цутгаж урсаар Бөөнцагаан нуурт цутгана. Мөн ус их үед Адгийн цагаан нуурт цутгах бөгөөд харин ус багатай үед газрын доогуур шургана. Голын ус хурах талбай 18226 ам км, 310 км урт юм. Байдраг гол Хангай нурууны өврийн голуудын нэгэн адил голын дагууд урсац нь алдагдаж, газрын доорх урсацыг тэтгэн Нууруудын хөндийн нууруудад цутгадаг онцлогтой.

### **Эргийн хамгаалалын бүс**

Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-006853, MV-012413 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл нь "Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай" хуулийн 4.3 -т заасан Засгийн газрын 2012 оны 194 дүгээр тогтоолоор баталсан /Засгийн газрын 2015 оны 289 дүгээр тогтоолоор өөрчлөлт орсон/ усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүстэй хэсэгчилсэн давхцалтай байна. Усны тухай хуулийн 22.2 -т заасан онцгой хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй, Засгийн газрын 2015 оны 120 дугаар тогтоолын 2.5, 2.8 -д заасан шаардлага хангасан байна (MV-006853 MV-012413 тоот талбайн зөвшөөрлийг хавсаргав).

### **Газрын доорх усны төлөв байдлын суурь үнэлгээ:**

Уурхайгаас гарах  $345.8\text{м}^3/\text{х}$  шүүрлийн усыг шавхан зайлуулж баяжуулах үйлдвэрт хэрэглэнэ. газрын доорх усны түвшин болон чанарын хэмжилтийг тогтмол хийх зорилгоор газрын доорх усны урсгалын дээд талд 1 цооног, доод талд 2 цооног тус бүр 10м-н гүнтэй байгуулах.

### **2.5. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ**

Талбайн хэмжээнд Чулуурхаг Хүрэн хөрс зонхилох талбайд тархсан бөгөөд Сайргархаг Хүрэн, Аллювийн бараан, Сайрын хайргархаг хөрс тус тус тархсан байна. Хөрсний элэгдэл эвдрэл: талбайн хэмжээнд уурхайн үйл ажиллагаагаар нийт 91.4 га талбай эвдрэлд орсон байна. Энэ нь нийт талбайн 41.8 хувьтай тэнцэх хэмжээ юм.

### **2.6. УРГАМЛЫН НӨМРӨГ**

Ургамлын аймгийн зүйлийн бүрдлийн хувьд шороон орд орчмын ургамалжилтанд хуурай бүс нутагт зонхилон тархдаг төлөөлөгчдөөс бүрдсэн 13 овогт хамаарах 26 төрлийн 40-аад зүйлийг бүртгэв. Амьдралын хэлбэрийн сөөг 2 зүйл (5.5%), заримдаг сөөгөнцөр 4 (11%), цөөн наст 8 (21.5%) гэсэн хэлбэрүүдээс 23 зүйл олон наст өвс 62.0%-иар, экологийн хуурайсаг, чулуусуу-хуурайсаг, чулуусаг, элссэг, бүлгүүдэд хуваарьлагдах ба чийгсүү-хуурайсаг 11 зүйл (29.7%), хуурайсаг бүлгийн 20 зүйл 54 %-иар тус тус давамгайлна.

**Ховор ургамал ба бэлчээр тэжээлийн ач холбогдолтой ургамал.** Нийт талбайн хэмжээний ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүнд Монгол Улсын Байгалийн Ургамлын тухай хуулийн “Ховор” ургамлын жагсаалтанд орсон Ацан Ажигана (*Stellaria dichotoma*), Сарвуун Сонгино (*Allium anisopodium*) гэх зэрэг 2 зүйл бүртгэгдэв.

Ургамлан нөмрөг мөхөж ургамлын бүлгэмдэл өөр ургамал бүлгэмдлээр солигддог. Энэ үйл явц нь олон жил үргэлжилдэг ба зарим үед эргэлт буцалтгүй явагддаг учраас дээрх бэлчээр тэжээлийн үнэт ургамлын нөхөн сэргээлтийн ажлыг зайлшгүй хийх шаардлагатай.

## 2.7. АМЬТНЫ АЙМАГ

Бидний судалгаагаар хөхтөн амьтны бор туулай *Lepus tolai* (Pallas, 1778), үлийн цагаан оготно *Lasiopodomys brandii* (Radde, 1861), урт сүүлт зурам *Spermophilus undulates* (Pallus, 1778) гэх 3 зүйл тохиолдов. *Marmota sibirica* Монгол тарваганы ухаж гаргасан овоорч дагтаршсан дош тохиолдсон. Дээрх бүх цэгүүдэд үлийн цагаан оготны үүр м<sup>2</sup> талбайд 7-9 ширхэг тоологдов (*Lasiopodomys brandii* Radde, 1861) нь энэ бүс нутаг хөрсний бүтцээс хамаарч бэлчээрийн доройтолд өртсөн байв. Өлзийт голын усны шувууд, Хүйтэний хөндийн ойр орчмын нутагт тохиолдол нийт 10 зүйлийн шувууд бүртгэгдэв. Бүртгэгдсэн шувууд анхааралд өртөөгүй зүйлүүд байв. Бидний судалгаагаар 10 зүйлийн шувуу тэмдэглэгдсэн нь Улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенци CITES-ийн хавсралтанд бүртгэгдээгүй байна. Хондон ангир өвөлждөг, үрждэг, элбэг зүйл юм.

## 3. “ӨЛЗИЙТ ГОЛЫН ХҮЙТЭНИЙ АМНЫ ТОХОЙН ХЭСЭГ” АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН ТЕХНИК-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

АМГТХЭГ-ын даргын 2012 оны 4 дүгээр сарын 17-ны 74 тоот тушаалаар батлагдсан “Уул уурхайн төслийн техник эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах шаардлагууд ба техник эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах тухай заавар”-г мөрдлөг болгожээ.

Хүснэгт 4. Техник-эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт

№	Үзүүлэлтүүд	Тодорхойлолтууд	
1	Аж ахуй нэгжийн нэр	Ододгоулд	
2	Улсын бүртгэлийн дугаар	9019086077	
3	Ордын нэр ба тусгай зөвшөөрлийн дугаар	Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг MV-006853, MV-012413	
4	Ордын геологийн батлагдсан (В+С) нийт нөөц MV-006853, MV-012413	Алт агуулсан элс(В+С)	мян.м <sup>3</sup> 236.9
		Дундаж агуулга	мг/м <sup>3</sup> 413.2
		Алт, /шлихээр/	кг 97.86
		Алт, /хими/	кг 87.87
5	2024-2022 онд олборлосон нөөц	Алт агуулсан элс(В+С)	мян.м <sup>3</sup> 43.6
		Дундаж агуулга	мг/м <sup>3</sup> 263.1
		Алт, /шлихээр/	кг 11.46
		Алт, /хими/	кг 10.49
6	2024.01.01-ний байдлаарх үлдэгдэл нөөц	Алт агуулсан элс(В+С)	мян.м <sup>3</sup> 193.3
		Дундаж агуулга	мг/м <sup>3</sup> 446.9
		Алт, /шлихээр/	кг 86.38
		Алт, /хими/	кг 77.39
7	Ил уурхайн хүрэн дэх ашиглах нөөц	Алт агуулсан элс(В+С)	мян.м <sup>3</sup> 191.4
		Дундаж агуулга	мг/м <sup>3</sup> 263.1
		Алт, /шлихээр/	кг 85.5
		Алт, /хими/	кг 76.1
8	Ашиглалтын үеийн хаягдал	1%	мян.м <sup>3</sup> 1.93
			кг 0.85
9	Бохирдолт	% 35.8	
10	Нэмэгдэх хөрс	мян.м <sup>3</sup> 8.97	
11	Үйлдвэрлэлийн нөөц	Алт агуулсан элс(В+С)	мян.м <sup>3</sup> 259.8
		Хөрс	мян.м <sup>3</sup> 707.25
		Дундаж агуулга	мг/м <sup>3</sup> 329.2
		Алт, /шлихээр/	кг 85.5
		Алт, /хими/	кг 76.1

**ӨЛЗИЙГ ГОЛЫН ХҮЙТЭНИЙ АМНЫ ТОХОЙН ХЭСЭГ" НЭРТЭЙ АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН  
ТӨСЛИЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

12	Хөрс хуулалт		мян.м <sup>3</sup>	707.25
13	Уурхайн жилийн хүчин чадал		мян.м <sup>3</sup>	78.0
14	Ашиглалтын хугацаа		жил	4
15	Ашиглалтын систем		Дотоод овоолготой, авто тээвэртэй ашиглалтын систем	
16	Ажиллах горим	жилд ажиллах хоног	хоног	153
		хоногт ажиллах ээлж	ээлж	2
		ээлж үргэлжлэх хугацаа:	цаг	10
17	Ил уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмжүүд		Экскаватор Hyundai R3000LC-1ш	
			Экскаватор Hyundai R480LC9S-1ш	
			Бульдозер Shantu-ТУ230В-1ш	
			Автосамосвал Howo sinotrack-4ш	
18	Ажлын доголын өндөр		3-4м	
19	Доголын налууугийн өнцөг		65 градус	
20	Ажлын талбайн хамгийн бага өргөн		20м	
21	Замын налуу		80 промилле	
22	Элс угаах тоног төхөөрөмж		Screen NZMS80BE	
23	Баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадал		199.9 мян.м3/жил	
24	Баяжуулах арга		Гравитаци	
25	Металл авалт		90.24%	
26	Баяжмал дахь алт (шлихээр)			
27	Баяжмал дахь алт (хими цэвэр)			
28	Голын сав газар		Бөөнцагаан нуур-Байдраг гол	
29	Технологи шаардлагатай усны хэмжээ	мян.м <sup>3</sup> /жил,	1039.2	
30	Эргэлтийн ус 70%	мян.м <sup>3</sup> /жил,	727.5	
31	Технологийн цэвэр 30%	мян.м <sup>3</sup> /жил,	311.8	
32	Шүүрлийн ус	мян.м <sup>3</sup> /жил,	215.5	
33	Гадаргын ус	мян.м <sup>3</sup> /жил,	96.3	
34	Ахуйн хэрэглээ	мян.м <sup>3</sup> /жил,	1.2	
35	Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах ус	мян.м <sup>3</sup> /жил,	5.2	
36	Цахилгаан хангамж		Өөрийн эх үүсвэр генератор	
37	Дизель станц Баяжуулах хэсэгт	КС70CF	2ш	
38	Дизель станц Тосгон болон засварын хэсэгт	КС50CF	2ш	
39	Ажиллагсдын тоо		хүн	43
40	Нийт зардал		сая.төг	11,661.1
41	Алтны бүрэн өөрийн өртөг	кг	мян.төг	179,016.3
		гр	мян.төг	179.0
		унци	мян.төг	5,568.0
42	Алтны борлуулах үнэ	кг	мян.төг	220,000.0
		гр	мян.төг	220.0
		унци	мян.төг	6,842.8
43	Борлуулалтын орлого		сая.төг	14,704.8
44	Цэвэр ашиг		сая.төг	2,739.3
45	Нийт хөрөнгө оруулалт		сая.төг	1,160.7
46	Хөрөнгө оруулалт нөхөн төлөх хугацаа		жил	0.6
47	Улсын төсөвт оруулах хөрөнгө		сая.төг	2,847.8
48	Ашгийн дотоод норм IRR		%	95%
49	NPV, 10%		сая.төг	1,373.1

### **3.1. 2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД**

#### ***Уурхайн талбайн нээлт***

Ордын нөөцийг ашиглах ил уурхайн хүрээ хязгаарыг ашигт малтмалын нөөцийн блокийн хил болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн хилээр хязгаарлагдаж байгаа болно.

Тус талбайн давхаргын элс болон хөрсний зузаан хэлбэлзэл бага татмын хэсэгт хөрсний зузаан 2.3-3.4 м, элсний зузаан 0.6-0.7 м, дэнжийн хэсэгт хөрсний зузаан 0.4-3.8 м, элсний зузаан 0.2-1.2 м, дунджаар хөрсний зузаан 2.6 м, элсний зузаан 0.7 м байгаа нь ил аргаар ашигт малтмалын тогтоогдсон нөөцийг бүрэн дүүрэн олборлох боломжийг бий болгож өгч байна.

Ил уурхай нь ухаш №1 В'-2-с В'-7 нөөцийн блокууд, ухаш №2 В'-1 нөөцийн блок, ухаш №3 В'-10 нөөцийн блок, ухаш №4 В'-8, В'-9 нөөцийн блокууд гэсэн тусдаа 4-н ухашаас бүрдэнэ.

#### ***Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, ажиллах горим ба ашиглалтын хугацаа***

Үйлдвэрийн хүчин чадлыг захиалагчаас ирсэн техникийн даалгаврын дагуу баяжуулах төхөөрөмжийн хоногийн хүчин чадлаар буюу жилд 120.0 мян.м<sup>3</sup> элс байхаар авлаа.

Уурхай нь улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулах учир олборлолт явуулах үед тасралтгүй ажиллана. Улсын чанартай баяр ёслолын өдрүүдэд амарна. Харин техник, тоног төхөөрөмжүүдэд үзлэг үйлчилгээ, урсгал засвар хийхээр сард 3 хоног байхаар төсөлд тусгалаа.

#### ***Ашиглалтын систем***

Татмын хэсэгт элсний давхрагын өргөн 120-220м, суналын урт 1300 м, дэнжийн хэсэгт элсний давхрагын өргөн 20-100 м, суналын урт 180 м учир ордын татмын хэсэгт дотоод овоолготой тээвэртэй ашиглалтын системээр, дэнжийн хэсэгт гадаад овоолготой тээвэртэй ашиглалтын системээр ашиглахаар төсөлд тусгав. Уурхайн хил нь нөөцийн блокуудын хил, лицензийн талбайн хилээр хягаарлагдах тул экскаваторын орлын өргөний дагуу нэг удаа хуулж чадах хөрсний хэмжээ, уурхайг тасралтгүй горимоор ажиллахад шаардагдах уулын ажлын эрчмийг хангахуйц байх нөхцлийг харгалзан үзэж тусдаа 4 ширхэг ухашаар ашиглана.

Ил уурхайн хүрээнд өртөх талбайн /ухашын талбай, технологийн зам, гадаад овоолгын талбай/ шимт хөрсийг 20см зузаантайгаар бульдозероор хуулж шимт хөрсний овоолгод хураана.

Татмын хэсгийн ухаш №1-г ашиглахдаа В'-6 блокын эхний 50м хөрсийг хуулж гадаад овоолгод овоолж, олборлолтын ажлыг гүйцэтгэж, хуулсан хөрсөөр олборлосон орон зайд дүүргэлт хийж ухашыг ашиглаж дууссаны дараа гадаад овоолгын хөрсөөр үлдсэн орон зайд дүүргэлт хийнэ.



Татмын хэсгийн ухаш №2-г ашиглахдаа хөрсийг экскаватороор хуулж ухашын гадна талд овоолох бөгөөд олборлолтын ажил дууссаны дараа бульдозероор түрж дүүргэлт хийхээр төлөвлөлөө.

Дэнжийн хэсгийн ухаш №3-г ашиглахдаа хөрсний зузаан, ухашын талбай харьцангуй бага тул хөрсийг бульдозероор хуулж гадаад овоолгод овоолох бөгөөд олборлолтын ажил дууссаны дараа ухаш №4-н хөрсөөр дүүргэлт хийж, шимт хөрсөөр хучна.

Дэнжийн хэсгийн ухаш №4-г ашиглахдаа хөрсийг хуулж олборлолтын ажлыг гүйцэтгэж, дотоод овоолгоор олборлосон орон зайд дүүргэлт хийж, шимт хөрсөөр хучна.

***Ордыг ашиглах дараалал, уулын ажлын төлөвлөлт***

Тухайн ордыг ашиглахад уулын ажлыг зохион байгуулахад хялбар, баяжуулах үйлдвэрийг тасралтгүй элсээр хангах үүднээс ухаш №1, 2, 3, 4 дарааллаар ашиглахаар төсөлд тусгалаа.

Хүснэгт 5. Уулын ажлын төлөвлөлт

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Эхний жил
Ухашын дугаар		1
Нээгч малгалтын тоо		13
Блокын дугаар		B'-2-B'-6
Шимт хөрс	мян.м3	26.57
Хөрс хуулалт	мян.м3	310.01
Элс олборлолт	мян.м3	120.00
Металл	кг	28.43
Агуулга	мг/м3	237
Техникийн нөхөн сэргээлт	мян.м3	444.58
Биологийн нөхөн сэргээлт	мян.м2	

### **Ил уурхайн хөрсний ажлын хэмжээ**

Хөрс хуулалтанд CAT 329DL экскаватор, Howo маркийн өөрөө буулгагчууд ажиллана.

Төсөл хэрэгжих хугацаанд 54,1 мян.м<sup>3</sup> хөрс хуулах бөгөөд “Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг” алтны шороон ордын хувьд хэвтээ уналттай тул тээвэртэй дотоод овоолготой ашиглалтын систем хэрэглэх боломжтой юм. Тиймээс уурхайн нээлтийг В-13, В-16 блокоор хийх ба үүнээс гарсан 5.5 мян.м<sup>3</sup> үндсэн хөрсөөр олборлолтын блокуудын дээд ирмэгт 60 см өндөртэй хамгаалах далан үүсгэнэ. Ингэж уурхайн олборлолтын хэсэгт дотоод овоолго хийх орон зай бий болгох ба гарсан орон зайд цаашид хөрсний овоолго хийх замаар давхар давхар техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг гүйцэтгэнэ.

### **Овоолгын аж ахуй**

**Хөрсний овоолго.** Уурхай хөрс хуулалтын ажлыг экскаватор автосамосвалын хослолоор гүйцэтгэх бөгөөд хуулсан хөрсөө олборлосон хоосон орон зайд дүүргэлт хийнэ. В<sup>1</sup>-1, В<sup>1</sup>-6 блокуудын хөрсөөр гадаад овоолго хийх бөгөөд ухашуудын ашиглалтын төгсгөлд бульдозероор ухашын хоосон орон зайд түрж дүүргэлт хийнэ. Ашиглалтын нийт хугацаанд 496.7 мян.м<sup>3</sup> хөрс хуулан дотоод овоолго, 17.02 мян.м<sup>3</sup> хөрс хуулан гадаад овоолго үүсгэнэ.

**Шимт хөрсний овоолго.** Шимт хөрсний овоолгыг тухайн ашиглах талбай ойролцоо хийх бөгөөд уурхайг ашиглаж дууссаны дараа шимт хөрсөөр эргүүлэн хучина. Уурхайн хуулах шимт хөрсний хэмжээ нь 45.4 мян.м<sup>3</sup> байна.

### **Хүснэгт 6. Ашиглалтын жилүүдэд хуулах хөрсний ажлын хэмжээ**

№	Ажлын төрөл	Хэмжих нэгж	2024
Ухаш №1	Шимт хөрс хуулалт	м <sup>3</sup>	26,57
	Хөрс хуулалт	м <sup>3</sup>	310,01
	Элс олборлолт	м <sup>3</sup>	120,0
	Нөхөн сэргээлт	м <sup>3</sup>	23,7

### **Элс олборлолт**

Элс олборлолтын ажлыг тээвэртэй ашиглалтын системээр гүйцэтгэх ба угаах төхөөрөмжийн бункерт автосамосвал алт агуулсан элсийг буулгана. Элс олборлолтын ажил ордын В-13 блокоос CAT 329D маркийн экскаватор, HOWO маркийн өөрөө буулгагчийн хослолоор эхлүүлэх ба В-13, В-16 блокийн элсийг олборлоно. Түүнчлэн эфель ба галиас өдөр бүр 2-с доошгүй удаа дээж авч шалган хаягдал гарч байгаа эсэхийг тогтмол хянаж, зөвшөөрөгдсөнөөс илүү хэмжээний хаягдлын овоолгыг дахин угаана. Элсийг бүрэн авах зорилгоор давхаргын дээр 0.2 м, доор 0.2 м хоосон чулуулгийг ашиглалтын нөөцийн тооцоонд оруулсан болно.

Нийт 31,8м<sup>3</sup> элс олборлоно. Элсний овоолгыг түрж оруулах, хаягдал хайрга болон эфель, шламийг холдуулахад 1ш утгуурт ачигч ZL-50 ажиллана.

Хүснэгт 7. Уурхайн ажиллах горим

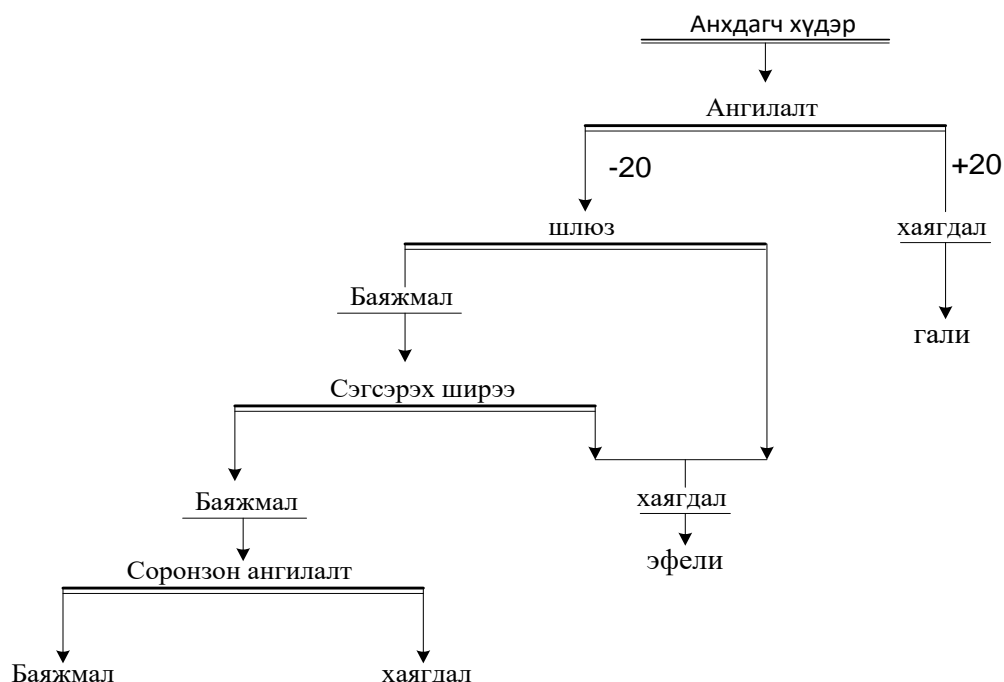
№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	
			Хөрс хуулалт	Элс олборлолт
1	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	Цаг	10	10
2	Хоног дахь ээлжийн тоо	Ээлж/хон	1	1
3	Жилд ажиллах хоногийн тоо	Хоног/жил	122	122
4	Жилд ажиллах ээлжийн тоо	Ээлж/жил	122	122
5	Жилийн ажлын цагийн хэмжээ	Цаг/жил	1220	1220

### Баяжуулалтын технологи ба ажиллах горим

Алтны шороон ордын сорьцыг 2 хувилбараар баяжуулах туршилт явуулав. Үүнд:

1-р хувилбар: Технологийн сорьцыг 13-р зурагт үзүүлсэн схемийн дагуу сорьцыг ангилалгүй –20мм-ээс доош ангилалын материалыг шууд Төвөөс зугатах хүчний сепараторт баяжуулж гарсан баяжмалыг сэгсрэх ширээгээр гүйцээн баяжуулав.

### Баяжуулалтын хүчин чадал, ажиллах горим



Зураг 3. Алттай элсийг баяжуулах технологийн схем

Ил уурхайгаас ирэх алт агуулсан -100 мм ширхэгтэй элсийг ЗЧШ-III угаах төхөөрөмжөөр сайтар угааж 50 мм-ын диаметр торуудаар шигшиж торны дээрх бүтээгдэхүүнийг /-100+50/ бул чулууны овоолгод, торны доорхи бүтээгдэхүүнийг /50+0/ шлюзээр баяжуулах бөгөөд шлюзний торны доорх бүтээгдэхүүнийг сэгсрэх ширээ ашиглан баяжуулалт явуулахаар тооцсон байна.

Хүснэгт 8. Баяжуулах хэсгийн технологийн ба ажлын горим

№	Үзүүлэлтүүд	Тоон утга
1	Жилийн хуанлийн өдрийн тоо	365
2	Жилийн хуанлийн сар	12
3	Жилийн хуанлийн цаг	8760
4	Өдрийн хуанлийн цаг	24
5	Цех ашиглалт, %	41.6
6	Өдөрт ажиллах бодит цаг	10
7	Сард ажиллах бодит цаг	265
8	Жилд ажиллах бодит цаг	1590
9	Жилд ажиллах бодит хоног	159
11	Цагийн хүчин чадал, м <sup>3</sup> /цаг	75.4717
12	Хоногийн хүчин чадал, м <sup>3</sup> /хоног	754.717
13	Сарын хүчин чадал, м <sup>3</sup> /сар	20000
14	Жилийн хүчин чадал, м <sup>3</sup> / жил	120000

Элс угаах скрубберийн ээлжийн болон жилийн бүтээлийг “Бүтээлийн нэгдсэн норм” болон Screen NZMS80BE маркийн скрубберийн техникийн үзүүлэлтэнд тулгуурлан тооцоолсон болно. Тооцоогоор ээлжинд 754.717м<sup>3</sup> элс угаан баяжуулахаар тооцоологдлоо.

Ашиглалтын үеийн үйлдвэрлэлийн нөөцийн тооцооноос эхний жилд 120 мян.м<sup>3</sup> элс угаан баяжуулах ажилд 159 хоног үргэлжилэхэд дээрх угаах шаардлагатай элсийг бүрэн угааж дуусах буюу хүчин чадал нь хангалттай хүрэлцэх нь харагдаж байна.

Хүснэгт 9. Жилд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ

№	Элс мян.м <sup>3</sup>	Үйлдвэрлэлийн нөөц			Технологийн хэсэг		
		Дундаж агуулга, мг/м <sup>3</sup>	Алт, кг.шилх	Алт, кг.х.ц	Металл авалт, %	Технологийн хаягдал, кг.х.ц	Бүтээгдэхүүний хэмжээ, кг.х.ц
Эхний жил							
1	120	236.88	31.48	28.433	90.24	2.77	25.65

Эндээс тус ордын хэмжээнд лабораторийн туршилтаар тогтоосон алтны сорьцыг 903–ээр жил бүрээр тооцвол хоёр жилийн хугацаанд 47.56кг химийн цэвэр алтыг борлуулах боломж бүрдэж байна.

Хаягдлын сан

Хаягдлын сангийн тооцоо. Тус ордын хаягдалын санг угаах төхөөрөмжийн дэргэд уурхайн ухаш дотор байгуулахаар төлөвлөв.

Хаягдлын сангийн байгууламж нь далан, хаалт, овоолго, эргэлтийн усан сан, ус цэвэрлэгээний байгууламж, пульпа насосны байгууламж зэрэг орно. Хаягдлын сан доорх нөхцөл шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

- ✓ Хүрээлэн буй байгаль орчин, олон нийтийн аюулгүй байдалд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй байх
- ✓ Ашиглалтын үед болон хаалтын дараа тогтвортой байдлаа хадгалах
- ✓ Үерийн болзошгүй аюулаас хамгаалагдсан байх
- ✓ Хаягдалын далан байгуулах зардал хямд байх
- ✓ Баяжуулах үйлдвэрийн ашиглалтын нийт хугацаанд гарах хаягдлыг багтаах хангалттай багтаамжтай байх
- ✓ Хаягдал тээвэрлэх зардал хямд байх
- ✓ Хаягдал тээвэрлэхтэй холбоотой хүрээлэн буй орчны сөрөг нөлөөлөл хамгийн бага байх зэрэг болно.

Далан нь элс хайргаар шавраар /хөрс хуулалтын шороо/ бүрдсэн овоолго байна. Далангийн бусад хэсгийг хайрга болон зориулалтын материалаар бэхжүүлж босгоно.

Технологийн зориулалтар хэрэглэх цэвэр усны хэмжээг багасгах хаягдал усны хэмжээг бууруулах зорилгоор хаягдлын усыг эргүүлж ашигладаг. Баяжуулах хэсэгт алт агуулсан элсийг угаахдаа уурхайн ухашын шүүрлийн усыг ашиглах ба нийт хэрэгцээний 70%-г нь эргэлтийн усан сангаас хангагдах учир баяжуулах хэсгийн ойролцоо 375м<sup>3</sup> багтаамжтай усан санг байгуулна. Энэхүү усан сан нь 3 хэсгээс бүрдэнэ. Эхний болон хоёр дахь усан сан нь баяжуулах хэсгээс ирж буй булингатай уснаас хатуу буюу хүнд хольцуудыг тунгаан авч үлдэх буюу цэвэр усыг шүүрүүлэх зориулалттай. Дараагийн усан сан нь баяжуулах хэсэг рүү буцаан шахах цэвэр усыг хуримтлуулах үүрэгтэй юм.

Хүснэгт 10. Хаягдлын сангийн үзүүлэлтүүд

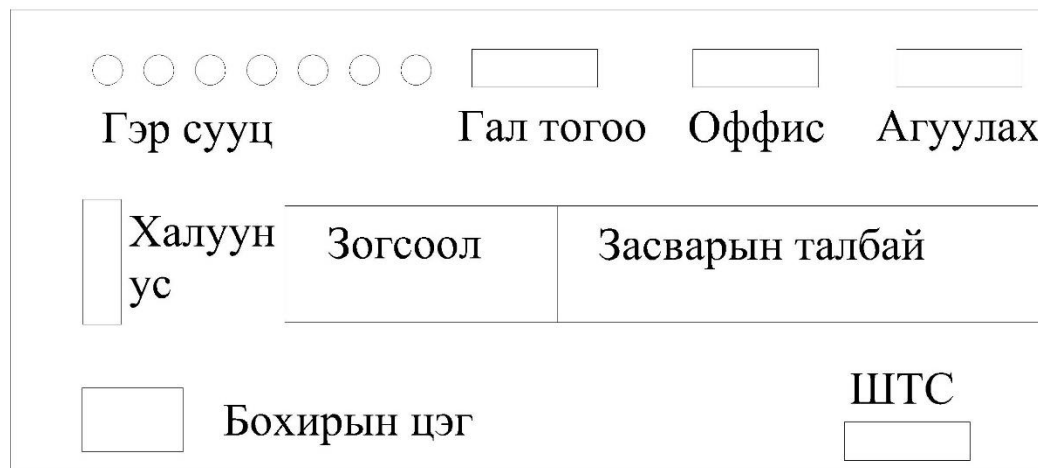
№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Бохирын нуурын	Эргэлтийн усан сан
1	Хаягдлын далангийн талбай	м <sup>2</sup>	750	500
2	Далангийн урт	метр	80	70
3	Далангийн өргөн	метр	1	1
4	Далангийн ажлын налуу	хэм	45	45
5	Далангийн эсрэг налуу	хэм	45	45
6	Далангийн өндөр	метр	0.5	0.75
7	Хаягдлын цөөрмийн эзэлхүүн	м <sup>3</sup>	375	375

## 4. ТӨСЛИЙН ДЭД БҮТЭЦ

### 4.1. Уурхайн хотхон



“Одод Гоулд” ХХК нь ажилчдын гэр орон сууцыг ажиллагсадын амьдрах түр орон сууцны зориулалтаар ашигладаг. Мөн хоолны газар, халуун ус, оффисын зориулалтын зөөврийн барилга, агуулахын контейнер, бие засах газар, биеийн тамирын талбай, засварын талбай, зогсоолын талбай г.м байгууламжуудыг байгуулсан. Уурхайн ажиллах хугацаа бага тул суурин байгууламж байгуулахгүй.



Зураг 18. Уурхайн хотгоны бүдүүвч зураг

#### ***ШТМ-ын агуулах***

Шатахуун хадгалахад зориулж  $8\text{м}^3$  ёмкость 1ш, бусад ШТМ–ыг зориулалтын савтай нь хадгална. ШТМ борлуулдаг компанитай байгуулсан гэрээний дагуу тогтсон хуваарийн дагуу уурхайд ШТМ-ыг хүргүүлнэ.

#### ***4.2. Холбооны байгууламж***

Уурхайн тосгонд харилцаа холбооны хувьд МЦХ–ны G-mobile үүрэн холбооны сүлжээтэй. Уурхайн оффис нь өндөр хурдны интернэтэд холбогдоно. Уурхайн тосгонд сансрын антенн суурилуулж телевизийн сувгууд хүлээн авч байна.

#### ***4.3. Цахилгаан хангамж***

Уурхайн цахилгааны хэрэглэгч нь усны насос, угаах төхөөрөмж, гагнуурын аппарат болон гал тогоо, гэрэлтүүлэг г.м бусад жижиг хэрэглэгчид байна. Уурхайн ажиллах хугацаа богино, цахилгаан эх үүсвэр байхгүй уурхайн цахилгааны хэрэгцээг дизель станцаар хангаж байна.

Баяжуулах хэсэг нь тосгоноос 0.6-1.6 км зайд байрлана. Баяжуулах хэсгийн цахилгаан хангамжийг 70 кВт-н КС70GF дизель станцаар хангана. Уурхайн тосгон болон засварын хэсгийн цахилгаан хангамжийг 20 кВт-ын КС20 дизель генератороор хангана.

#### ***4.5. Усан хангамж***

### Ил уурхайн ус таталт

Ашиглалт явуулах талбайн хувьд дөрөвдөгчийн бэл, хормойн гаралтай сэвсгэр хурдас дахь жигд бус тархалттай газрын доорх ус оршино. Өлзийт голын ус агуулагч хурдас нь элс, хайрга, хайрганцар найрлагатай байх ба татмын хэсэгтээ 1.8-2.0 м гүнд жигд түвшингээр уст давхара илэрнэ.

Энэ хэсэгт усны ундарга нь 4.0 л/сек байдаг нь сүүлийн 20 жилийн ажиглалтаар тогтоогдсон бөгөөд усны хатуулаг нь 2.7 мг.экв/л юм. Уурхайн шүүрлийн усыг баяжуулах төхөөрөмжийн хэрэглээнд хэрэглэнэ.

**Шүүрлийн усны нөөц:  $Q = W \times F = 345.6 \text{ м}^3/\text{хоног}$**

### 4.6. Технологийн усны хэрэгцээний тооцоо

Баяжуулах үйлдвэрийг хоногт дунджаар 800 м<sup>3</sup> элсийг угаана гэж үзвэл хоногт 2160м<sup>3</sup> ус зарцуулна. Баяжуулах төхөөрөмжийн хаягдал усны бүрэлдэхүүнд хаягдал булинга, шүүлтүүрийн шүүгдэс болон үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмжийн цэвэрлэгээний бохир ус зэрэг багтана. Технологийн зориулалтаар хэрэглэгдэх цэвэр усны хэмжээг багасгах, хаягдах усны хэмжээг бууруулах зорилгоор түүнийг эргүүлэн ашиглахаар тооцов. Усан сангаас гарсан усны 70%-ийг эргүүлэн ашиглана.

**Төслийн хэмжээнд жилд боловсруулах нийт элсний хэмжээ – 120000м<sup>3</sup>**

Хүснэгт 11. Технологийн усны хэрэгцээ

Ус хэрэглэгдэх жилүүд	Нэгж зарцуулалт, м3/м3	Нийт элсний хэмжээ, м <sup>3</sup>	Жилд зарцуулах ус м <sup>3</sup> /жил	Эргэлтийн ус, м <sup>3</sup> /жил	Цэвэр ус, м3/жил
2024	2.7	120000	324000	226800	97200

### 4.7. Уурхайн усан хангамж

Баяжуулах үйлдвэрийн хэрэглээний усыг шүүрлийн болон гадаргын усаар хангахаар төлөвлөсөн бөгөөд уурхайн шүүрлийн усны нөөц нь 345.6м<sup>3</sup>/хоног байгаа тул Өлзийт голоос 302.4м<sup>3</sup>/хоног ус татаж баяжуулах үйлдвэрийг усаар хангана. Баяжуулах үйлдвэрийн усан хангамжийн 53%-г шүүрлийн усаар, 47%-г гадаргын усаар хангана.

Унд ахуйн усыг уурхайн тосгонд гаргасан **0.2л/с** ундаргатай худгаас хангана.

Хүснэгт 12. Баяжуулах төхөөрөмжийн усан хангамжийн тооцоо

Ашиглалтын жил	1	2	Нийт
Цэвэр ус мян.м3/жил	97.2	65.9	163.1

Шүүрлийн ус мян.м3/жил	51.7	35.1	<b>86.8</b>
Гадаргын ус мян.м3/жил	45.5	30.8	<b>76.3</b>

Баяжуулах үйлдвэрийн усан хангамжид БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн 150м<sup>3</sup>/цаг хүчин чадалтай 4PNJA маркийн насос 2ш Өлзийт голоос ус татах болон баяжуулах төхөөрөмж тэжээхэд ашиглахаар төлөвлөлөө.

## **5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗОРИЛТ**

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгийн тухай шинэчилсэн хуулийн 9-р зүйлд зааснаар байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ) нь нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, дүйцүүлэн хамгаалал хийх, тэдгээрийн хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан баримт бичиг бөгөөд Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОННУ)-ний салшгүй хэсэг мөн.

### **5.1. БОМТ-НИЙ БҮРДЭЛ ХЭСЭГ, АГУУЛГА**

БОНХАЖЯ-ний Сайдын тушаалаар баталсан Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах аргачлалд дараах зүйлийг оруулахаар тусгасан байна.

#### ***Байгаль хамгаалах төлөвлөгөө:***

Байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон төслийн сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах, сөрөг үр дагаврыг арилгах арга хэмжээний төлөвлөгөө, химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын (явцын) төлөвлөгөө, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө, түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явц, үр дүнг холбогдох төрийн байгууллага, олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хүний нөөц, байгаль орчны удирдлагын бүтэц зохион байгуулалтын схем, газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын төслийн хувьд биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө, уул уурхайн төслийн хувьд хаалтын зорилт, нөхөн сэргээх арга хэмжээний төлөвлөгөө орно.

#### ***Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр:***

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөлд өртөх байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд, сөрөг нөлөөллийн болон үр дагаврын тархалтын хүрээнд нөлөөллийг хэмжих хэмжигдэхүүн, үзүүлэлтүүдийг тодорхойлж, тухайн орчноос дээж, сорьц авах, хэмжилт хийх, түүнд дүн шинжилгээ хийх арга, байршил, хугацаа, шинжилгээ хийх давтамж, үр дүнг

тайлагнах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэлбэр, шаардагдах хөрөнгө, зардал, хугацааг тодорхойлон тусгана.

Хүснэгт 13. БОМТ-ний бүрдэл хэсэг, агуулга

№	БОМТ-ний бүрдэл хэсэг	Агуулга
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлагын тогтолцоог ажиллуулах, бэхжүүлэх, хөгжүүлэх, хүний нөөцийг бэлтгэх, чадавхжуулах Байгалийн баялаг, нөөц ашигласны төлбөр, хураамж Сургалт, мэдээллийн үйл ажиллагаа Газар, байгалийн нөөц ашиглалт, хэмнэлт, хамгаалалт, хяналт-шинжилгээ, Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны дүрэм, журам
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	Байгаль орчны тэнцлийг хангах зорилгоор байгалийн баялаг ашигласан газар, орчныг засаж сайжруулах, тохижуулах, ховордсон амьтан, ургамлын ашиглалтыг хязгаарлах, үржүүлэх, нутагшуулах, тэжээлээр хангах зэргээр нөөцийг нь нэмэгдүүлэх; Байгаль орчны нөхөн сэргээлтийн стандарт, заавар, журмыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Биологийн олон янз байдлыг хамгаалах, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ, үр дүнг тайлагнах хэлбэр, хяналт тавих механизм
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	Сөрөг нөлөөллийн бүсэд орших иргэд, оршин суугчид, айл өрхийн бүртгэл, судалгаа Нөхөн олговрын арга хэмжээ, шинэ газарт нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулах ажлын зардал
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Төсөл хэрэгжих бүс нутагт хийсэн археологийн судалгаа, түүх соёлын өвийн судалгааны дүн, соёлын өв дурсгалуудын талаарх нутгийн иргэд, байгууллагын мэдээлэлд үндэслэн түүх соёлын өв дурсгалыг хамгаалах
6	Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	Байгалийн гамшиг түүнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, химийн бодисын эрсдэлийн үнэлгээний дүнд тогтоогдсон аюултай болон хортой химийн бодис алдагдахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, шаардагдах зардал
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	Хог хаягдлын тухай хууль, стандартыг хэрэгжүүлэх хатуу, шингэн, хийн хаягдлыг багасгах, зайлуулах, устгах арга хэмжээ
8	ТЖБОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	Байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх механизм, байгаль орчны бодлого, удирдлагын зохион байгуулалт
9	ТЖБОМТ-ний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	БОМТ-ний хэрэгжилтийн явц, үр дүнг холбогдох төрийн байгууллага, олон нийт, нутгийн ард иргэдэд мэдээлэх, тайлагнах Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой гарсан санал, шүүмжлэлийн хариу арга хэмжээ, гомдол барагдуулах үйл ажиллагаа
10	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Нөлөөлөлд өртөж болзошгүй байгаль орчин, хүний эрүүл мэнд, нийгмийн төлөв байдлын суурь мэдээлэл ба төсөл хэрэгжсэнээр түүнд гарч болзошгүй тоон ба чанарын өөрчлөлт; Нөлөөллийг багасгах, арилгах, нөхөн сэргээх, хоргүйжүүлэх, саармагжуулах арга хэмжээний үр дүнг хэмжих тоон ба чанарын үзүүлэлтүүд; Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мөрдөн ажиллах Монгол улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээ, Монгол улсын хууль тогтоомж, стандарт болон хэм хэмжээний үзүүлэлтүүд; Хяналт-шинжилгээ хийх шаардлагатай байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, нөхөн сэргээх арга хэмжээнүүд, нөлөөллийг хэмжих хэмжигдэхүүн; Сорьц авах, хэмжилт хийх, түүнд дүн шинжилгээ хийх арга, байршил, хугацаа, давтамж;

## 5.1. БОМТ-Г ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГЫН ТОГТОЛЦОО

Аливаа байгууллагын байгаль орчны асуудлыг хариуцах, удирдан зохион байгуулах бүтэц нь ISO 14001 2004 (MNS 2006) стандартад заасан Байгаль орчны удирдлагын тогтолцоо (БОУТ) бөгөөд үүнд тухайн байгууллагын байгаль орчны бодлогын хүрээнд төлөвлөх-хэрэгжүүлэх-хянах-шийдэх гэсэн 4 үйл ажиллагаа тасралтгүй хийгдэж байгаль орчны үзүүлэлт байнга сайжирч байх нөхцлийг бүрдүүлдэг. Менежментийн тогтолцоонд байгууллагын бүтэц, төлөвлөлт, хариуцлага, практик үйл ажиллагаа, бодлого, дүрэм журмын баримт бичиг, процесс, нөөцийг хамааруулдаг (ISO 14001, 2004).

БОУТ-ний бүрдэл хэсэг, үйл ажиллагааны товч тайлбар:

1. **Байгаль орчны бодлого:** Тухайн байгууллагын байгаль орчны үзүүлэлтийн талаар дээд удирдлагаас тогтоосон зорилт, чиглэл юм.
2. **Төлөвлөлт:** Байгаль орчны асуудал, хууль журам, стандартын шаардлага, байгаль орчны талаар баримтжуулж, баталгаажуулсан зорилго, зорилт, хөтөлбөр;
3. **Хэрэгжүүлэлт:** Хүн, материал, технологи, дэд бүтэц, санхүүгийн нөөц, үүрэг, хариуцлага, захиргаа, ажиллагсдын мэдлэг чадвар, сургалт, харилцаа холбоо, байгаль орчны баримт бичиг болон үйл ажиллагааны хяналт, удирдлага, онцгой нөхцлийн бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээ авах ажиллагаа;
4. **Хяналт, сайжруулалт:** Хяналт шинжилгээ, хэмжилт, гүйцэтгэлийн шалгалт, дутагдал, доголдлыг засах, сайжруулах, сэргийлэх, бүртгэлийн хяналт удирдлага, дотоод аудит;
5. **Удирдлагын хяналт:** Байгууллагын дээд удирдлагын зүгээс тогтмол хугацаанд хийх хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа, байгаль орчны бодлогын хэрэгжилт, гүйцэтгэлийн үзүүлэлт, үр дүнг хянана.

## 5.2. БОМТ-НИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд зааснаар БОМТ-ний хэрэгжилтийн хяналт дараах байдлаар хийгдэнэ:

1. БО-ний нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллага төсөл хэрэгжүүлэгчийн тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг жил бүрийн 12 дугаар сард багтаан хүлээн авч дараа оны төлөвлөгөө болон түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгө, зардлын хэмжээг батална (заалт 9.8).
2. Ашигт малтмалын ашиглалт, баяжуулах, боловсруулах үйлдвэр, химийн үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас бусад төрлийн төсөл хэрэгжүүлэгч нь байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийн баталгаа болгон тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд шаардагдах зардлынхаа 50-иас доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгийг тус сум, дүүргийн Засаг даргын дэргэдэх байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн тусгай дансанд төвлөрүүлж, төлөвлөгөөний биелэлтийг жил бүр тайлагнах ёстой (заалт 9.9).
3. БОМТ-ний хэрэгжилтэд тухайн орон нутгийн байгаль хамгаалагч, БО-ний хяналтын улсын байцаагч, бүх шатны засаг дарга, төрийн захиргааны төв байгууллага болон байгаль орчны ТББ хяналт тавина (заалт 9.12).
4. Шаардлагатай тохиолдолд БО-ний нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллагын шийдвэрээр БОМТ-ний хэрэгжилтэнд хөндлөнгийн хяналт хийж,



дүгнэлт гаргах бөгөөд уг ажилд шаардагдах зардлыг төсөл хэрэгжүүлэгч хариуцна (заалт 9.13).

5. Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллага БОМТ-ний биелэлтийн тайлан болон энэ хуулийн 9.12, 9.13-т заасан хяналтын дүнг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчийн баталгааны мөнгийг буцаан олгох эсэх асуудлыг тусгай журмын дагуу шийдвэрлэнэ (заалт 9.14).

6. Байгаль орчны аудитийг 2 жилд нэг удаа мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх

### 5.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Агаарын чанар	Усалгаа хийж тоосжилтоос сэргийлнэ	Уурхайн орчимд	мян.төг	300.0	1	300.0	Төлөвлөгөөт онд	Агаарын чанарын үзүүлэлт MNS4585:98
2.	Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц	Борооны ус цуглуулах нуур болон эргэлтийн усны нуур байгуулж тодорхой хэмжээнд гадаргын усны хэрэглээг багасгана.	Уурхайн орчимд	мян.төг	1000.0	1	1000.0	Төлөвлөгөөт онд	Усны тухай хууль тогтоомжууд
3.	Хөрсөн бүрхэвч	Олон наст ургамалын үр цагна	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд	мян.төг	300.0	1	300.0	Төлөвлөгөөт онд	
4.	Газрын хэвлий	Тэмдэглэгээ бүхий замаар явна	Уурхайн орчимд	мян.төг	400.0	1	400.0	Төлөвлөгөөт онд	
5.	Амьтны аймаг	Нөлөөлөл байхгүй	-	-	-	-	-	-	-
	<b>Нийт</b>			<b>мян.төг</b>			<b>2000</b>		

#### 5.4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Техникийн нөхөн сэргээлт	Ухашаа дотоод овоолгоор нөхөн дүүргэлт хийнэ	Га	12.0	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан		Төлөвлөгөөт онд	
2.	Биологийн нөхөн сэргээлт	Олон наст ургамлын үр цацна.	Га	3.0	1.875	5.6	Төлөвлөгөөт онд	

#### 5.5. Биологийн олон янз байдлыг “Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Гар аргаар ашигт малтмал олборлогч нарын хөндөж нөхөн сэргээлт хийлгүй үлдээсэн газар нөхөн сэргээлт хийх	Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх	ТЗ талбайд хамаарах хэсэгт			10 000 000	Төлөвлөгөөт онд	
	Нийт							

#### 5.6. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд талбайд түүх, соёлын дурсгалт зүйл, газрын гадаргад ил харагдах археологийн олдвор байхгүй. Гэсэн хэдий ч төслийн үйл ажиллагааны явцад газрын хэвлийгээс археологи, палеонтологийн дурсгал илэрч болзошгүй тул нийт ажилчид, жолооч нарт анхааруулга сануулга өгч, хэрвээ түүх, археологийн дурсгалт зүйл илэрвэл ажлаа нэн даруй зогсоож сумын удирдлага, цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэн, эрдэм шинжилгээний байгууллагад хандах нь зүйтэй.

Харин Археологийн хүрээлэнгийн судалгааны 2017 онд явуулсан судалгааны ажлын үр дүнд тус лицензийн талбайн хажуугийн талбайд 26 тооны дурсгалыг олж илрүүлэн баримтжуулсан байна. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь Монгол улсын Соёлын өвийг хамгаалах тухайн хуулийн 6 дугаар бүлгийн 7.10, 17.12 заалтууд болон холбогдох журмын дагуу

түүх-археологийн дурсгалын хадгалалт хамгаалалтад анхаарал тавин ажиллах шаардлагатай.

№	Нөлөөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	Археологи	MV-006853 талбайн хэмжээнд археологи түүх соёлын өв илрээгүй						
	Палеонтологи	Талбайн хэмжээнд тархсан хурдасаас эртний сээр нуруутай болон сээр нуруугүй амьтаны үлдэгдэл илрээгүй.						
	Нийт							

### 5.7. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Уурхайн үйл ажиллагаанд химийн бодис хэрэглэхгүй.

### 5.8. Хог хаягдлын менежмент

Хүснэгт 14. Хог хаягдлын төрөл, хэмжээ, устгах хэлбэр

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ахуйн	Хог хаягдлын цэг байгуулсан	Уурхайн тосгонд				1,000.0	Төлөвлөгөөт он	
2.	Үйлдвэрийн	Хог хаягдлын цэг байгуулсан	Уулын хэсэгт				1,000.0	Төлөвлөгөөт он	
3.	Аюултай							Төлөвлөгөөт он	
	Нийт						2,000.0		

**Хатуу хог хаягдал:** Алтны шороон ордыг ашиглах үед үүсэх үйлдвэрийн хог хаягдлыг уурхайн нөхөн дүүргэлтэд ашиглах бөгөөд ахуйн хог хаягдлыг хадгалах, зайлуулах менежментийн төлөвлөгөөг боловсрууллаа. Алтны шороон ордын ашиглалтын үед өдөрт 19кг, сард 0,5тн, жилд 3,2тн, ашиглалтын хугацаанд 5.5тн ахуйн хатуу хог хаягдал гарна. Үүсэх ахуйн хог хаягдлыг тусгай зориулалтын саванд цуглуулж, Бөмбөгөр сумын захиргаатай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр зайлуулж булшилна.

**Шингэн хог хаягдал:** Алт угаах үйл ажиллагаанаас гарсан шингэн хаягдлыг тунгаах нуурт тунгааж дахин ашиглах бөгөөд уурхайн ашиглалтын дараа хатаах, зайлуулах аргаар устгана. Харин ажилчдын ахуйн шингэн хаягдлыг уурхайн орчимд байгуулсан түр жорлонд (тусгайлан бэлтгэсэн, хөрс усанд ахуйн бохир алдагдахааргүй доторлосон, агааржуулагч, нян устгагч, үнэр дарагчаар тоногдсон) хадгалах, тогтмол хугацаанд соруулж хаях, эсвэл ашиглалтын дараа булшлах арга хэмжээ авна. Ашиглалтын явцад 19 ажилтан албан хаагч байнга уурхай дээр байна гэж үзвэл өдөрт 0.3 тонн, сард 9тн, ашиглалтын хугацаанд 79.8 тн ахуйн шингэн хог хаягдал гарна. Бохир усны нүхийг зориулалтын дагуу хийж гүйцэлтгүйгээс ус хөрсөнд нэвчих, улмаар газрын доорх усны чанарт нөлөө үзүүлэх аюултай.

### 5.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2022 он				
			Сар ...	Сар ...	Сар ...		
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Ажилчид, уурхайн удирдлага					Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	
2.	Орон нутагт					Байгаль орчин хариуцсан мэргэжилтэн	
3.	Ажилагсад					Уурхайн инженер	
	Нийт						

### 5.10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаар, ус, хөрс, ургамал, амьтанд үзүүлэх нөлөөллийг илрүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний хэрэгжилт, сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар авсан арга хэмжээний дүнг хянаж шалгах, цаашдын үйл ажиллагааг тодотгох зорилгоор хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ. ОХШХ-ийг хэрэгжүүлэхэд жилд 1,295.00 мянган төгрөг зарцуулахаар төсөвлөв.

Хүснэгт 15. Орчны хяналт шинжилгээний ажлын төсвийн тооцоо

№	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Хөрс	2	Төлөвлөгөөт онд	2	300.0	600.0		
2.	Ус	2	Төлөвлөгөөт онд	2	300.0	600.0		
3.	Агаар	1	Төлөвлөгөөт онд	2	400.0	800.0		
	Нийт					2000.0		

Орчны хяналт шинжилгээний: Төслийн үйл ажиллагааны явцад төлөвлөгдөөгүй судалгаа, хяналт-шинжилгээний ажлууд гарч ирэхийг үгүйсгэх аргагүй юм. Төслийн байгаль орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нийт зардал, түүний хуваарилалтыг Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгаж өгсөн ба жил бүр шинэчлэн тооцож байх шаардлагатай болно.



Хүснэгт 16. БОМТ-ний нийт зардлын тооцоо

<i>Төлөвлөгөө</i>		<i>2024</i>
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Орчны хүчин зүйлс /агаар, ус, хөрс, ургамал/. Байгалийн гамшиг, аваар осол, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх.	2,000.0
Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ		4,000.0
Биологийн олон янз байдлыг “Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө		10,000.0
Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ		-
Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ	Сум, багийн биет бус соёлын өвийг хадгалан, хамгаалах, хөгжүүлэх	-
	Авран хамгаалах арга хэмжээ	-
ОХШХ-ийг хэрэгжүүлэх зардал		2,000.0
Хог, хаягдлын менежмент		2,000.0
БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ		-
БОМТ-ний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах		-
<b>Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний нийт зардал</b>		<b>20,000.0</b>



ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ / APPLICATION FOR REMITTANCE

UFC

Он сар өдөр	Дүн / Amount	Үсгээр / In words
2024 5 29	Мөнгөний нэгж / Currency =10,000,000.00= <input type="checkbox"/> MNT <input type="checkbox"/> USD <input type="checkbox"/> Бусад	(АРВАН Сая ТӨГРӨГ)
ХЭНЭЭС / FROM	Дансны нэр / Account name ОЮУН-ЭРДЭНЭ ДАМЧИЙ	Төлбөрийн зориулалт / Details of payment ОДОД ГОУЛД ХХК 5180252 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН БАТАЛГАА
ХЭНД / TO	Дансны нэр / Account name ТӨРИЙН САН	Гарын үсэг / Signature 1st
	Дансны дугаар / Account No БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Тамра / Stamp 2nd
IBAN: MN24001500 6 1 0 5 1 0 7 9 7 3	Банкны нэр / Bank name	
IBAN: 1 0 0 9 0 0 0 1 3 4 0 6		
ЗӨВХӨН БАНКНЫ ХЭРЭГЦЭЭНД / FOR BANK USE ONLY ХҮА / TELLER: Хянасан / Verified by: Он / сар / өдөр / YYYY / MM / DD		ТЭМДЭГЛЭЛ / NOTE: Шилжүүлэх данс 6105107973 Хүлээн авах данс 100900013406 Хүлээн авах дансны нэр Бо Нехон Сэрэн Дамчид Хүлээн авагчийн банк Төрийн сан Мөнгөн дүн ~ 10'000'000.2



ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ / APPLICATION FOR REMITTANCE

UFC

Он сар өдөр	Дүн / Amount	Үсгээр / In words
2024 5 30	Мөнгөний нэгж / Currency =10,000,000.00= <input type="checkbox"/> MNT <input type="checkbox"/> USD <input type="checkbox"/> Бусад	(АРВАН Сая ТӨГРӨГ)
ХЭНЭЭС / FROM	Дансны нэр / Account name ОЮУН-ЭРДЭНЭ ДАМЧИЙ	Төлбөрийн зориулалт / Details of payment ОДОД ГОУЛД ХХК 5180252 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН БАТАЛГАА
ХЭНД / TO	Дансны нэр / Account name ТӨРИЙН САН	Гарын үсэг / Signature 1st
	Дансны дугаар / Account No БО НӨХӨН СЭРГЭЭХ БАТАЛГАА	Тамра / Stamp 2nd
IBAN: MN24001500 6 1 0 5 1 0 7 9 7 3	Банкны нэр / Bank name	
IBAN: 1 0 0 9 0 0 0 1 3 4 0 6		
ЗӨВХӨН БАНКНЫ ХЭРЭГЦЭЭНД / FOR BANK USE ONLY ХҮА / TELLER: Хянасан / Verified by: Он / сар / өдөр / YYYY / MM / DD		ТЭМДЭГЛЭЛ / NOTE: Шилжүүлэх данс Хүлээн авах данс Хүлээн авах дансны нэр Хүлээн авагчийн банк Мөнгөн дүн

**ҮЙЛДВЭРИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН  
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

<b>Хянасан огноо</b>	
<b>Хянасан мэргэжилтэнгүүдийн хувийн дугаар</b>	
<b>Дүгнэлт</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Шийдвэрийн төсөл</li> <li>• Ололт, амжилттай тал</li> <li>• Дутагдалтай сул тал</li> <li>• Шаардлага</li> </ul>	

**НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД,  
ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

- Байгууллагын нууцын тухай хуулийн 6.1 болон 6.2-ыг үндэслэн дагуу тухайн төслийн хуулийн этгээд мэдээллийн төрлийн харгалзах мөр, багананд мэдээллийг товч хэлбэрээр үнэн зөв оруулах.
  - Тухайн төсөлд хамааралгүй мэдээллийг “*хамааралгүй*” гэж бөглөнө.
  - 1.2.7 дахь хаалтын дараах зориулалт гэдэгт уурхайн нөхнө сэргээсэн газрыг бэлчээр, газар тариалан, агуулах, олон нийтэд зориулсан үйлдвэр, үйлчилгээ гэх мэт тухайн газрыг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулахаар төлөвлөж орон нутагтай урьдчилан тохиролцсон чиглэлийг оруулах.

<i>д/д</i>	<i>Мэдээллийн төрөл</i>	<i>Мэдээлэл оруулах багана</i>
<b>1.1</b>	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	“Одод Гоулд”ХХК
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	9011127032
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Гадаад худалдаа
	4. Аж ахуйн нэгжийн харъяаллын хаяг	Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Бага тойруу 51, А. Амарын гудамж 7, Петровисын байр

	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Захирал. Д. Энхмаа
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Ерөнхий геологич: О. Нямбаяр 99005725
1.2	1. Төслийн нэр	“Өлзийт голын Хүйтэний амны тохойн хэсэг” алтны шороон орд
	1. Төслийн харьяаллын байршил	Баянхонгор аймаг Бөмбөгөр сум, I баг
	3. Төслийн ангилал Үйлдвэр	А. Алт Б. Ил уурхай
	4. Төсөл эхэлсэн огноо	2024 он
	5. Төсөл хэрэгжих хугацаа	2024
	6. Үйлдвэрийг хүлээж авсан улсын комиссын дүгнэлт	
	7. ТЭЗҮ баталсан огноо	2018 оны 05 сарын 16
	8. Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	
	9. Ажилчдын тоо	19 хүн
	10. Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	Шимт хөрс хуулалт, алт агуулсан элс олборлох, баяжуулах

## ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ОЛГОГДДОГ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ, ДҮГНЭЛТ, ЛАВЛАГААНЫ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

- Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай 2.3-ыг үндэслэн хуулийн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох доорх мэдээллийг үнэн зөв оруулах.
- Тусгай зөвшөөрөл, үнэлгээ, дүгнэлтийг баталсан хуулийн этгээд, дугаар, огноог оруулах
- Доорх хүснэгтийн 2.1.9, 2.1.10-т тусгагдсан холбогдох 7 материалын хуулбарыг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зайлшгүй хавсаргах. Мэдээлэл оруулах багананд хавсралтын нэрийг оруулах.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
2.1	1. Үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл MV-06853  174.21 га
	2. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах, тэсрэх дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн дагуу олгосон холбогдох зөвшөөрөл бусад баримт бичиг/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа	
	3. Химийн бодисын агуулгад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын дүгнэлт	-
	4. Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар	
	5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	БОНХЯ-ны 2014 оны 06 сарын 27-ны өдрийн 6/3894 дугаар бүхий ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
	6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	БОНХАЖЯ 2024 он
	7. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо	2024 он

	8. Тухайн жилийн батлагдсан үйлдвэрлэлийн төлөвлөгөөний огноо	-
	9. Тухайн жилд баримтлаж ажиллах стандартын дугаар <ul style="list-style-type: none"> <li>• Үндэсний</li> </ul> Олон улсын	
	10. ТХГН-ын тухай хууль, Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойё сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүсийн хилийн заагтай давхацсан эсэхийг тодорхойлсон лавлагааг хавсаргах	Хавсаргав

#### ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- ХИМИЙН БОДИС АШИГЛАХГҮЙ БОЛНО.
- Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тухайн жилд гарах ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлыг хэрхэн устгах, зайлуулах арга хэмжээ, давтамж, мониторингийн арга хэмжээг тусгах, хуванцар, резинен материал /дугуй, сав баглаа боодол/ зэрэг хог хаягдлыг дахин ашиглах цэгт хүргэх хуваарь, аюултай хог хаягдлыг хадгалах агуулах арга хэмжээг төлөвлөх шаардлагатай.

<i>д/д</i>	<i>Мэдээллийн төрөл</i>	<i>Мэдээлэл оруулах багана</i>
3.1	1. Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/ гхимийн бодис, бүтээгдэхүүнээс гарах сав баглаа боодлын хэмжээ	Ашиглахгүй
	2. Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	-
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	ШТС-1ш
	2. Тэсрэх, дэлбэрэх бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	

	<p>1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/</li> <li>• Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/</li> <li>• Аюултай хог хаягдал</li> </ul>	<p>Ахуйн хог хаягдал-19 кг хоногт, сард 0,5 тн</p> <p>Үйлдвэрлэлийн шингэн хаягдал-өдөрт 2,85м<sup>3</sup></p>
	<p>3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв</p>	<p>4,000,0 сая/төг</p>

## ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ

### ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ

- Доорх хүснэгтийн 4.12 - 4.1.7 –д тусгагдсан тухайн жилийн арга хэмжээний төсвийн нийлбэр нь 4.1.1 –д тусгагдана.

<i>д/д</i>	<i>Мэдээллийн төрөл</i>	<i>Мэдээлэл оруулах багана</i>
4.1	<p>1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв</p>	<p>20,0 сая/төг</p>
	<p>2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө</p>	<p>2,0 сая/төг</p>
	<p>3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төсөв</p>	<p>10,0 сая/төг</p>
	<p>4. Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв /техникийн, биологийн/</p>	<p>4,0 сая/төг</p>
	<p>5. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв</p>	<p>-</p>
	<p>6. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв</p>	<p>-</p>
	<p>7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ /Сум, багийн биет бус соёлын өвийг хадгалан, хамгаалах, хөгжүүлэх/</p>	<p>-</p>



	8. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	2,0 сая/төг
	9. Хог, хаягдлын менежмент	2,0 сая/төг

#### ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

- Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэнд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг цаасанд өнгө будаг, таних тэмдгээр буулгасан хэлбэрээр болон файл хэлбэрээр тайланд хавсаргах.
- Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

<i>д/д</i>	<i>Мэдээллийн төрөл</i>	<i>Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана</i>
5.1	<p><b>Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ажилчдын байр, оффис</li> <li>2. Дэд бүтэц (зам, өндөр хүчдэл, цахилгаан сүлжээ, шугаман хоолой, станцын байршил, хашаа, тусгаарлагч, үерийн хамгаалалтын далан, аянга зайлуулагч гэх мэт)</li> <li>3. Хог хаягдлын цэгийн байршил</li> <li>4. Хог хаягдлын агуулахын байршил</li> <li>5. Хог хаягдлын далан</li> <li>6. Химийн бодисын агуулахын байршил</li> <li>7. Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах хяналтын цэгийн байршил</li> <li>8. Гүний худгийн байршил</li> <li>9. Дүйцүүлэн хамгааллын байршил</li> </ol>	

#### ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

- Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А, Б, В, Г дэхь багананд “**тодорхойлсон**”, “**тодорхойлоогүй**” “**хамааралгүй**” гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.
- Дүгнэлт гэсэн багана дахь дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнийн нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны мэргэжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А · Т о о ц с о н эс э х	Б. <i>Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх</i>	В. <i>Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх</i>	Г. <i>Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх</i>	Дүгнэлт
6.1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл  - Бохирдуулах - Эвдэх - Доройтуулах	Т о о ц с о н	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл  - Бохирдуулах - Нөөцийг бууруулах	Т о о ц с о н	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл  - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуулах - амьдрах орчинг хомсдуулах - нөөцийг бууруулах	Т о о ц с о н	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	
6.4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл  - Бохирдуулах - тоос	Т о о ц с о н	тодорхойлсон	тодорхойлсон	тодорхойлсон	

## ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ

- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “А” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх
- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “Б”, “В”, багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэхэд “**Тийм**”, “**Үгүй**” хариулт өгнө.
- Доорх хүснэгтийн “Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг оновчтой тогтоосон эсэхэд Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн мэргэжилтнүүд “**хангалттай**” “**хангалтгүй**” гэсэн дүгнэлт өгнө.

<i>Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл</i>	<i>А. Тоо</i>	<i>Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх</i>	<i>В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх</i>	<i>Г. Дүгнэлт</i>
9.1. Нөлөөллөөс зайлсхийх арга хэмжээ	35	Тийм	Тийм	
9.2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
9.3. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ -техникийн/ га эзэлхүүн -биологийн /га	2	Тийм	Тийм	
9.4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ		Тийм	Тийм	
6.5 Төслийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ				

## НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ

### ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийг “А, Б, В, Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх.

<i>Хяналт шинжилгээний дээж</i>	<i>А. Дээж авах цэгийн тоо</i>	<i>Б. Дээж авах цэгийн байршил</i>	<i>В. Давтамж</i>	<i>Г. Төсөв</i>
<b>8.1. Хөрс</b>	<b>4</b>	Ил уурхай, овоолго, тээврийн зам, баяжуулах тоног төхөөрөмж, тунгаах нуурын орчимд ажилчдын кемпийн орчимд	<b>1 удаа</b>	<b>0,325</b>
<b>8.2. Ус</b>	<b>3</b>	Баяжуулалтанд ашиглах усны эх үүсвэр, тунгаах нуур, ажилчидын ундны эх үүсвэрээс	<b>2 удаа</b>	<b>0,57</b>
<b>8.3. Амьтан</b>	<b>-</b>	Уурхайн тээврийн зам, кемп, баяжуулах тоног төхөөрөмж, авто зогсоол, шатах тослох материалын агуулах орчимд	<b>1 удаа</b>	Гэрээт ажлын хөлс
<b>8.4. Ургамал</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	Гэрээт ажлын

				Н хөлс
<b>8.5. Агаар</b>	<b>7</b>	Ил уурхай, овоолго, тээврийн зам, баяжуулах тоног төхөөрөмжийн орчимд ажилчидын кемп орчимд	<b>2 удаа</b>	<b>0,4</b>